

USTAWA

z dnia 4 lutego 1994 r.

Prawo geologiczne i górnicze.

Dział I
PRZEPISY OGÓLNE

Rozdział 1

Zakres obowiązywania

Art. 1. Ustawa określa zasady i warunki:

- 1) wykonywania prac geologicznych,
- 2) wydobywania kopaliny ze złóż,
- 3) ochrony złóż kopaliny, wód podziemnych i innych składników środowiska w związku z wykonywaniem prac geologicznych i wydobywaniem kopaliny.

Art. 2. O ile ustawa nie stanowi inaczej, jej przepisy:

- 1) o wydobywaniu kopaliny podstawowych stosuje się odpowiednio do:
  - a) bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze,
  - b) składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- 2) dotyczące kopaliny pospolitych stosuje się odpowiednio do poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania surowców mineralnych znajdujących się w odpadach po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopaliny.

Art. 3. Rada Ministrów może, w drodze rozporządzenia, objąć przepisami ustawy, w całości lub w części, prowadzenie określonych robót podziemnych z zastosowaniem techniki górniczej.**Art. 4.** Ustawy nie stosuje się do:

- 1) korzystania z wód w zakresie uregulowanym odrębnymi przepisami,

- 2) geologicznych badań naukowych i działalności dydaktycznej, które są prowadzone bez wykonywania robót geologicznych,
- 3) pozyskiwania okazów minerałów, skał i skamielin w celach naukowych, kolekcjonerskich i dydaktycznych, które następuje bez wykonywania robót górniczych,
- 4) ustalania przydatności gruntów dla potrzeb budownictwa bez wykonywania robót geologicznych.

Art. 5. 1. Kopaliny dzieli się na podstawowe i pospolite.

2. Do kopaliny podstawowych zalicza się:

- 1) gaz ziemny, ropę naftową oraz jej naturalne pochodne, węgiel brunatny, węgiel kamienny i metan z węgla kamiennego,
- 2) kruszce metali szlachetnych, rudy metali (z wyjątkiem darniowych rud żelaza) i metale w stanie rodzimym, łącznie z rudami pierwiastków rzadkich i rozproszonych oraz pierwiastków promieniotwórczych,
- 3) apatyt, baryt, fluoryt, fosforyt, gips i anhydryt, piryt, siarkę rodzimą, sole potasowe i potasowo-magnezowe, sole strontu, sól kamienną,
- 4) azbest, bentonit, diatomit, dolomit, gliny biało wypalające się i kamionkowe, gliny i łupki ogniotrwałe, grafit, kaolin, kamienie szlachetne i ozdobne, kwarc, kwarcyt, magnezyt, miki, marmury i wapienie krystaliczne, piaski formierskie i szklarskie, skalenie, ziemię krzemionkową.

3. Kopaliny nie wymienione w ust. 2 są kopaliny pospolitymi.

4. W rozumieniu ustawy nie są kopalinami wody podziemne, z wyjątkiem solanek, wód leczniczych i termalnych.

5. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi złoża wód zaliczonych do solanek, wód leczniczych i termalnych oraz złoża innych kopalin leczniczych.

6. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może zaliczyć kopalinę pospolitą z określonego złoża do kopalin podstawowych, ze względu na jej rodzaj, ilość lub warunki zalegania.

Art. 6. W rozumieniu ustawy:

- 1) złożem kopaliny jest takie naturalne nagromadzenie minerałów i skał oraz innych substancji stałych, gazowych i ciekłych, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą,
- 2) pracami geologicznymi jest projektowanie i prowadzenie badań, połączone z wykonywaniem robót geologicznych, oraz sporządzanie dokumentacji geologicznej,
- 3) robotą geologiczną jest wykonywanie w ramach prac geologicznych wierceń, szybków, sztolni, wykopów i innych robót górniczych oraz likwidacja otworów wiertniczych; do robót geologicznych zalicza się również badania geofizyczne wymagające użycia materiałów wybuchowych,
- 4) poszukiwaniem jest wykonywanie prac geologicznych w celu odkrycia i wstępnego udokumentowania zasobów złóż kopalin lub wód podziemnych,
- 5) rozpoznawaniem jest wykonywanie prac geologicznych na obszarze wstępnie udokumentowanego złoża kopaliny lub wód podziemnych,
- 6) przedsiębiorcą jest podmiot posiadający koncesję na prowadzenie działalności regulowanej ustawą,
- 7) zakładem górniczym jest wyodrębniony technicznie i organizacyjnie zespół środków służących przedsiębiorcy do bezpośredniego wydobywania kopaliny ze złoża, w tym wyrobiska górnicze, obiekty budowlane oraz technologicznie związane z nimi obiekty i urządzenia przerobcze,
- 8) obszarem górniczym jest przestrzeń, w granicach której przedsiębiorca jest uprawniony do wydobywania kopaliny objętej koncesją,
- 9) terenem górniczym jest przestrzeń objęta przewidywanymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego.

Rozdział 2

Własność i użytkowanie górnicze

Art. 7. 1. Złoża kopalin nie stanowiące części składowych nieruchomości gruntowej są własnością Skarbu Państwa.

2. W granicach określonych przez ustawy Skarb Państwa może, z wyłączeniem innych osób, korzystać ze złóż kopalin oraz rozporządzać prawem do nich przez ustanowienie użytkowania górniczego.

3. Uprawnienia Skarbu Państwa, o których mowa w ust. 2, wykonują organy właściwe do udzielania koncesji, zwane dalej „organami koncesyjnymi”.

Art. 8. W sprawach nie uregulowanych w ustawie do własności złóż kopalin stosuje się odpowiednio przepisy o własności nieruchomości gruntowej.

Art. 9. W granicach określonych przez ustawy oraz przez umowę o ustanowieniu użytkowania górniczego użytkownik górniczy może, z wyłączeniem innych osób, poszukiwać, rozpoznawać lub wydobywać oznaczoną kopalinę. W tych samych granicach użytkownik górniczy może rozporządzać swym prawem.

Art. 10. 1. Ustanowienie użytkowania górniczego następuje w drodze umowy za wynagrodzeniem, pod warunkiem uzyskania koncesji.

2. Umowa o ustanowienie, zmianę treści lub przeniesienie użytkowania górniczego powinna być pod rygorem nieważności zawarta na piśmie.

3. W razie wygaśnięcia albo cofnięcia koncesji, użytkowanie górnicze wygasa.

Art. 11. 1. Ustanowienie użytkowania górniczego może być poprzedzone przetargiem.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zasady organizowania i tryb przeprowadzania przetargu na nabycie prawa użytkowania górniczego.

Art. 12. 1. Przedsiębiorca, który rozpoznał złożę i uzyskał zatwierdzenie dokumentacji geologicznej, może żądać ustanowienia na jego rzecz użytkowania górniczego z pierwszeństwem przed innymi osobami.

2. W sprawach spornych, określonych w ust. 1, orzekają właściwe sądy powszechne.

Art. 13. W sprawach nie uregulowanych w ustawie do użytkowania górniczego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego o użytkowaniu.

Art. 14. 1. Przepisy rozdziału stosuje się odpowiednio do innych części górotworu niż złoża kopalin.

2. W odniesieniu do działalności, dla której ustawa nie wymaga koncesji, uprawnienia Skarbu Państwa, określone w art. 7 ust. 2, wykonują wojewodowie. W odniesieniu do takiej działalności, lecz prowadzonej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej — organem właściwym jest Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, działający w porozumieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.

Rozdział 3

Koncesje

Art. 15. Koncesji wymaga:

- 1) poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin,
- 2) wydobywanie kopalin ze złóż,
- 3) bezbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze oraz składowanie odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- 4) poszukiwanie i wydobywanie surowców mineralnych znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopaliny.

Art. 16. 1. Z zastrzeżeniem przepisu ust. 2, koncesji udziela Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

2. Koncesji na poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin pospolitych, z wyjątkiem takiej działalności wykonywanej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, oraz na działalność, o której mowa w art. 15 pkt 4, udziela wojewoda.

3. Udzielenie koncesji na:

- 1) wydobywanie kopalin podstawowych wymaga uzgodnienia z Ministrem Przemysłu i Handlu,
- 2) wydobywanie kopalin leczniczych wymaga uzgodnienia z Ministrem Zdrowia i Opieki Społecznej,
- 3) działalność określoną w art. 15 pkt 1—3 w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej następuje w uzgodnieniu z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej,
- 4) poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie rud pierwiastków promieniotwórczych wymaga uzgodnienia z Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki,
- 5) wydobywanie kopalin z wód powierzchniowych wymaga uzgodnienia z administratorem tych wód.

4. Z wyjątkiem poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, udzielenie koncesji na taką działalność wymaga zasięgnięcia opinii właściwego organu samorządu terytorialnego.

5. Udzielenie koncesji na działalność, o której mowa w art. 15 pkt 2—4, z wyjątkiem takiej działalności wykonywanej w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, wymaga uzgodnienia z właściwym organem samorządu terytorialnego. Uzgodnienie następuje w formie postanowienia wydanego na podstawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, na które służy zażalenie. Postanowienie organu odwoławczego może być zaskarżone do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

6. Udzielenie koncesji nie narusza wymagań wynikających z przepisów odrębnych.

Art. 17. 1. Jeżeli przemawia za tym szczególnie ważny interes państwa lub szczególnie ważny interes społeczny, związany zwłaszcza z ochroną środowiska, udzielenie koncesji może być uzależnione od ustanowienia zabezpieczenia roszczeń, mogących powstać wskutek wykonywania działalności objętej koncesją.

2. Formę i wielkość zabezpieczenia, o którym mowa w ust. 1, ustala się w koncesji w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, przestrzeni objętej koncesją, czasu, na jaki koncesja została wydana, oraz stopnia szkodliwości zamierzonej działalności dla środowiska.

Art. 18. O ile ustawa nie stanowi inaczej, wniosek o udzielenie koncesji powinien zawierać:

- 1) oznaczenie podmiotu ubiegającego się o koncesję, jego siedziby oraz wskazanie pełnomocników, jeżeli zostali ustanowieni,
- 2) określenie przedmiotu projektowanej działalności,
- 3) określenie prawa wnioskodawcy do terenu (przestrzeni), w ramach którego projektowana działalność ma być

wykonywana, lub prawa, o ustanowienie którego ubiega się wnioskodawca,

- 4) określenie czasu, na jaki koncesja ma być udzielona, wraz ze wskazaniem daty rozpoczęcia działalności,
- 5) określenie środków, jakimi dysponuje podmiot ubiegający się o koncesję w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania działalności objętej wnioskiem.

Art. 19. Wniosek o udzielenie koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 18, powinien określać cel, zakres, rodzaj i harmonogram zamierzonych prac, a także ocenę ich wpływu na środowisko, sporządzoną zgodnie z przepisami o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Art. 20. 1. Wniosek o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 18, powinien określać:

- 1) złożę kopaliny lub jego część, która ma być przedmiotem wydobywania,
- 2) wielkość i sposób zamierzonego wydobywania kopaliny,
- 3) stopień zamierzonego wykorzystania zasobów złoża, w tym kopalin towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych, jak również środki umożliwiające osiągnięcie tego celu,
- 4) projektowane położenie obszaru górniczego i jego granice.

2. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, należy dołączyć:

- 1) decyzję o zatwierdzeniu dokumentacji geologicznej złoża kopaliny oraz dowód istnienia prawa przysługującego wnioskodawcy do wykorzystywania tej dokumentacji w celu ubiegania się o koncesję,
- 2) założenia projektu zagospodarowania złoża,
- 3) ocenę przewidywanego wpływu wydobywania kopaliny na środowisko, sporządzaną zgodnie z przepisami o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Art. 21. 1. Wniosek o udzielenie koncesji na bezbiornikowe magazynowanie substancji w górotworze oraz na składowanie odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 18, powinien określać:

- 1) rodzaj, ilość i właściwości substancji lub odpadów,
- 2) aktualne i przewidywane warunki geologiczne, hydrogeologiczne i geologiczno-inżynierskie,
- 3) miejsce i technologię magazynowania lub składowania.

2. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) ocenę przewidywanego wpływu magazynowania substancji lub składowania odpadów na środowisko, sporządzoną zgodnie z przepisami o ochronie i kształtowaniu środowiska,
- 2) w razie zamierzonego składowania odpadów promieniotwórczych, także analizę zagrożenia radiacyjnego w zakresie określonym przez Prezesa Państwowej Agencji Atomistyki.

Art. 22. Koncesja powinna określać:

- 1) rodzaj i sposób prowadzenia działalności objętej koncesją,

- 2) przestrzeń, w granicach której ma być prowadzona ta działalność,
- 3) okres ważności koncesji ze wskazaniem terminu rozpoczęcia działalności,
- 4) inne wymagania dotyczące wykonywania działalności objętej koncesją, w szczególności w zakresie bezpieczeństwa powszechnego i ochrony środowiska.

Art. 23. 1. Koncesja na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 22, powinna ponadto określać:

- 1) cel, zakres, rodzaj i harmonogram prac geologicznych,
- 2) wymaganą dokładność rozpoznania geologicznego.

2. Powierzchnia terenu, na którym na podstawie jednej koncesji mogą być wykonywane prace, o których mowa w ust. 1, nie może przekroczyć 1200 km².

Art. 24. 1. Koncesja na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin może obejmować także ich wydobywanie.

2. Do wniosku o udzielenie koncesji, o której mowa w ust. 1, stosuje się przepisy art. 18 i 19 oraz odpowiednio art. 20.

3. W razie udzielenia koncesji, o której mowa w ust. 1, organ koncesyjny ustala w drodze odrębnej decyzji szczegółowe warunki wydobywania kopaliny po przedstawieniu zatwierdzonej dokumentacji geologicznej.

4. Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 3, wymaga uzgodnienia z właściwym organem samorządu terytorialnego.

Art. 25. 1. Koncesja na wydobywanie kopalin, poza wymaganiami przewidzianymi w art. 22, powinna ponadto wyznaczać granice obszaru i terenu górniczego.

2. Granice obszaru górniczego i terenu górniczego wyznacza organ koncesyjny, w uzgodnieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego.

3. Jeżeli rzeczywiste wpływy robót górniczych zakładu górniczego przekroczą granice określonego w koncesji terenu górniczego, organ koncesyjny zmienia decyzję w zakresie dotyczącym granic terenu górniczego.

Art. 26. W uzasadnionych przypadkach, gdy nie zagraża to środowisku, organ koncesyjny może zwolnić ubiegającego się o koncesję na wydobywanie kopalin pospolitych z niektórych wymagań koncesji określonych ustawą. Zwolnienie to nie może dotyczyć wymagań określonych w art. 22 pkt 1—3.

Art. 27. 1. W razie gdy przedsiębiorca narusza przepisy ustawy, zwłaszcza w zakresie ochrony środowiska, racjonalnej gospodarki zasobami złóż kopalin, lub nie wypełnia warunków koncesji, organ koncesyjny wzywa go do niezwłocznego zaniechania naruszeń.

2. Jeżeli przedsiębiorca mimo wezwania, o którym mowa w ust. 1, nadal narusza przepisy ustawy lub nie wypełnia warunków koncesji, organ koncesyjny może cofnąć koncesję albo ograniczyć jej zakres bez odszkodowania. Przepisy art. 16 ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 28. 1. Koncesja wydana na podstawie ustawy wygasa:

- 1) z upływem czasu, na jaki została wydana,
- 2) jeżeli stała się bezprzedmiotowa,
- 3) w razie likwidacji lub upadłości przedsiębiorcy,
- 4) w razie zrzeczenia się koncesji.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 organ koncesyjny, w drodze decyzji, stwierdza wygaśnięcie koncesji.

Art. 29. 1. Cofnięcie albo wygaśnięcie koncesji nie zwalnia przedsiębiorcy z wykonania określonych w niej obowiązków dotyczących ochrony środowiska.

2. Zakres i sposób wykonania obowiązków, o których mowa w ust. 1, ustala organ koncesyjny w decyzji o cofnięciu koncesji albo w decyzji stwierdzającej wygaśnięcie koncesji. Przepisy art. 16 ust. 4 i 5 stosuje się odpowiednio.

3. W decyzji, o której mowa w ust. 2, organ koncesyjny określa termin wygaśnięcia obowiązku zabezpieczenia, o którym mowa w art. 17.

Art. 30. W sprawach nie uregulowanych w ustawie do koncesji stosuje się odpowiednio przepisy o podejmowaniu działalności gospodarczej.

Dział II

PRACE GEOLOGICZNE

Rozdział 1

Projektowanie i wykonywanie prac geologicznych

Art. 31. 1. Prace geologiczne mogą być wykonywane, dozorowane i kierowane tylko przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.

2. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje osób, o których mowa w ust. 1, tryb stwierdzania kwalifikacji, wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem tych kwalifikacji oraz sposób uiszczania opłat.

Art. 32. 1. Prace geologiczne obejmujące roboty i badania geologiczne mogą być wykonywane tylko na podstawie projektu prac geologicznych.

2. Projekt prac geologicznych powinien określać:

- 1) cel zamierzonych prac, sposób jego osiągnięcia, wraz z określeniem rodzaju wymaganej dokumentacji geologicznej,
- 2) harmonogram prac,
- 3) przestrzeń, w obrębie której mają być wykonywane prace geologiczne,
- 4) przedsięwzięcia konieczne ze względu na ochronę środowiska, w tym zwłaszcza wód podziemnych, oraz sposób likwidacji wyrobisk, otworów wiertniczych, rekultywacji gruntów i środki mające na celu zapobieżenie szkodom.

Art. 33. 1. Projekt prac geologicznych, których wykonywanie nie wymaga uzyskania koncesji, podlega zatwierdzeniu przez właściwy organ państwowej administracji geologicznej w drodze decyzji.

2. Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 1, wymaga zasięgnięcia opinii właściwego organu samorządu terytorialnego, a w razie gdy prace geologiczne mają być wykonywane w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej — uzgodnienia z Ministrem Transportu i Gospodarki Morskiej.

Art. 34. Wykonawca prac geologicznych jest obowiązany posiadać dokumentację prowadzonych prac i uzupełniać ją w miarę postępu robót.

Art. 35. 1. Wykonawca prac geologicznych jest zobowiązany zgłosić zamiar przystąpienia do wykonywania prac geologicznych wojewodzie oraz zarządowi gminy właściwej ze względu na miejsce wykonywanych prac.

2. Jeżeli prace geologiczne mają być prowadzone na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej, zamiar przystąpienia do wykonywania tych prac należy zgłosić właściwemu organowi administracji morskiej.

3. Zamiar podjęcia prac określonych w art. 38 należy również zgłosić organowi państwowego nadzoru górniczego właściwemu w odniesieniu do kopaliny podstawowych.

4. W zgłoszeniu należy określić zamierzone terminy rozpoczęcia i zakończenia robót, ich rodzaj, podstawowe dane dotyczące prac geologicznych oraz dane dotyczące osób sprawujących dozór i kierownictwo tych prac.

5. Zgłoszenia dokonuje się na piśmie najpóźniej na dwa tygodnie przed zamierzonym terminem rozpoczęcia prac.

Art. 36. Organ państwowej administracji geologicznej może nakazać, w drodze decyzji, podmiotom wykonującym prace geologiczne dokonanie, za wynagrodzeniem, dodatkowych prac geologicznych, w szczególności badań, pomiarów oraz pobranie dodatkowych próbek.

Art. 37. 1. Wykonawca prac geologicznych jest zobowiązany zagospodarować kopalinę wydobytą lub wydobywającą się samoistnie w czasie wykonywania tych prac.

2. Do działalności, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o wydobywaniu kopaliny i opłacie eksploatacyjnej.

Art. 38. 1. Jeżeli prace geologiczne obejmują roboty wykonywane w granicach obszaru górniczego utworzonego dla kopaliny podstawowej lub gdy są wykonywane przy użyciu materiałów wybuchowych albo gdy projektowana głębokość wyrobiska przekracza 30 m, do wykonywania tych robót stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące ruchu zakładu górniczego. Roboty te podlegają nadzorowi i kontroli organów państwowego nadzoru górniczego właściwych w odniesieniu do kopaliny podstawowych, w zakresie i trybie określonym w ustawie.

2. Prace geologiczne, do których nie mają zastosowania przepisy ust. 1, podlegają nadzorowi i kontroli organów państwowego nadzoru górniczego właściwych w odniesieniu do kopaliny pospolitych.

Art. 39. O ile ustawa nie stanowi inaczej, przepisy dotyczące przedsiębiorcy stosuje się odpowiednio do podmiotów wykonujących prace geologiczne, które nie wymagają koncesji.

Rozdział 2

Dokumentacja geologiczna

Art. 40. Wyniki prac geologicznych, wraz z ich interpretacją oraz określeniem stopnia osiągnięcia zamierzonego celu, należy przedstawić w dokumentacji geologicznej.

Art. 41. 1. Dokumentację geologiczną złoża kopaliny sporządza się w celu określenia zasobów złoża oraz rozpoznania jego budowy geologicznej dla projektowania zakładu górniczego.

2. Dokumentacja geologiczna złoża kopaliny powinna określać:

- 1) rodzaj, ilość i jakość rozpoznanych kopaliny, w tym także kopaliny towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych oraz substancji szkodliwych dla środowiska występujących w złożu,
- 2) położenie złoża, jego budowę geologiczną, formę i granice,
- 3) elementy środowiska otaczającego złożo,
- 4) przewidywany sposób wydobywania kopaliny,
- 5) geologiczno-górnicze i hydrogeologiczne warunki wydobywania,
- 6) przewidywany wpływ wydobywania na środowisko,
- 7) stan zagospodarowania powierzchni.

3. W przypadku gdy dokumentacja geologiczna ma stanowić podstawę do udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny, stopień rozpoznania złoża powinien umożliwiać:

- 1) opracowanie projektu zagospodarowania złoża,
- 2) ustalenie własności technologicznych kopaliny i dobór metod jej przeróbki,
- 3) określenie sposobu zagospodarowania wód kopalnianych,
- 4) określenie sposobu ograniczenia ujemnego wpływu eksploatacji na środowisko, zwłaszcza w zakresie ochrony przed odpadami,
- 5) ocenę możliwości wykorzystania zasobów złoża,
- 6) wskazanie możliwości i kierunków rekultywacji terenów poeksploatacyjnych.

4. Dokumentację geologiczną sporządza się z uwzględnieniem kryteriów bilansowości zasobów złóż kopaliny.

Art. 42. 1. Dokumentację hydrogeologiczną sporządza się w celu:

- 1) ustalenia zasobów wód podziemnych,
- 2) określenia warunków hydrogeologicznych w związku z:
  - a) wydobywaniem kopaliny ze złóż,
  - b) wtłaczaniem wód do górotworu,
  - c) projektowaniem odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi,
  - d) projektowaniem inwestycji mogących zanieczyścić wody podziemne,
  - e) magazynowaniem i składowaniem na powierzchni lub w górotworze substancji oraz odpadów,

f) ustanawianiem stref ochronnych zbiorników wód podziemnych.

2. Z zastrzeżeniem ust. 3, dokumentacja hydrogeologiczna powinna określać:

- 1) budowę geologiczną i warunki hydrogeologiczne badanego obszaru,
- 2) warunki występowania wód podziemnych, w tym charakterystykę warstw wodonośnych określonego poziomu,
- 3) jakość wody podziemnej, a w przypadku wody leczniczej także trwałość jej składu chemicznego i cechy fizyczne,
- 4) przedsięwzięcia niezbędne dla ochrony środowiska,
- 5) przedsięwzięcia niezbędne dla ochrony obiektów na powierzchni.

3. Poza wymaganiami, o których mowa w ust. 2, dokumentacja hydrogeologiczna powinna również określać:

- 1) zasoby w oznaczonych poziomach wodonośnych, w razie gdy dokumentację sporządza się dla ustalenia zasobów wód podziemnych, dla określenia warunków hydrogeologicznych w związku z wydobywaniem kopalin ze złóż, projektowaniem odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi oraz ustanawianiem stref ochronnych zbiorników wód podziemnych,
- 2) techniczne możliwości wydobycia wody, w razie gdy dokumentację sporządza się dla ustalenia zasobów wód podziemnych, dla określenia warunków hydrogeologicznych w związku z wydobywaniem kopalin ze złóż oraz projektowaniem odwodnień budowlanych otworami wiertniczymi,
- 3) techniczne możliwości zatłaczania, w razie gdy dokumentację sporządza się dla określenia warunków hydrogeologicznych w związku z wtłaczaniem wód do górotworu oraz magazynowaniem i składowaniem w górotworze i na powierzchni substancji oraz odpadów,
- 4) granice projektowanych stref ochronnych, w razie gdy dokumentację sporządza się dla ustalenia zasobów wód podziemnych oraz dla określenia warunków hydrogeologicznych w związku z ustanowieniem stref ochronnych zbiorników wód podziemnych.

Art. 43. 1. Dokumentację geologiczno-inżynierską sporządza się dla:

- 1) określenia warunków geologicznych dla potrzeb zagospodarowania przestrzennego,
- 2) projektowania obiektów budowlanych,
- 3) wykonywania wyrobisk górniczych,
- 4) magazynowania i składowania substancji oraz odpadów.

2. Dokumentacja geologiczno-inżynierska powinna określać:

- 1) budowę geologiczną, warunki geologiczno-inżynierskie i hydrogeologiczne podłoża budowlanego lub określonej przestrzeni,
- 2) prognozę zmian w środowisku, mogących powstać na skutek realizacji lub eksploatacji obiektów inżynierskich,

3) występowanie złóż kopalin, szczególnie surowców budowlanych, nadających się do wykorzystania przy realizacji inwestycji.

Art. 44. Jeżeli przewidywane wpływy działalności na środowisko będą nieznaczne, organ właściwy do zatwierdzenia dokumentacji geologicznej może zezwolić na sporządzenie jej w formie uproszczonej.

Art. 45. 1. Dokumentację geologiczną zatwierdza w drodze decyzji właściwy organ państwowej administracji geologicznej.

2. Organ, o którym mowa w ust. 1, gromadzi informacje oraz próbki uzyskane w wyniku prowadzenia prac geologicznych w celu wykonania zadań określonych w ustawie.

3. Informacje oraz próbki, o których mowa w ust. 2, podlegają ochronie w zakresie, w jakim wymaga tego interes państwa lub ich właściciela.

4. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi, w drodze rozporządzenia, zakres ochrony informacji oraz próbek uzyskanych w wyniku prowadzenia prac geologicznych.

Art. 46. 1. Dokumentacja geologiczna podlega zmianie w razie:

- 1) stwierdzenia istotnych różnic w budowie geologicznej w stosunku do danych określonych w zatwierdzonej dokumentacji,
- 2) zmiany przedmiotu lub zakresu działalności, dla której dokumentacja została sporządzona.

2. Zmiana dokumentacji geologicznej następuje w trybie przewidzianym dla jej zatwierdzenia.

Art. 47. 1. Prawo do informacji uzyskanych w wyniku prowadzenia prac geologicznych przysługuje temu, kto ponosił koszty ich wykonania.

2. Przeniesienie przez przedsiębiorcę praw przysługujących mu do informacji uzyskanych w wyniku prowadzenia prac geologicznych wymaga zgody właściwego organu państwowej administracji geologicznej.

3. Skarb Państwa może żądać przeniesienia na niego, za wynagrodzeniem, praw przysługujących do informacji uzyskanych w wyniku prowadzenia prac geologicznych.

4. W sprawach spornych, o których mowa w ust. 3, decyzje podejmuje Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

5. Wykonawca prac geologicznych obowiązany jest do nieodpłatnego udostępniania organom państwowej administracji geologicznej informacji, o których mowa w ust. 1, oraz próbek uzyskanych w wyniku prowadzenia robót geologicznych. Informacje oraz próbki nie mogą być wykorzystywane dla innych zadań niż określone w dziale VI ustawy.

6. Gmina może żądać nieodpłatnego udostępniania informacji, o których mowa w ust. 1, jeżeli dotyczą one jej terytorium i są niezbędne do wykonywania jej zadań. Informacje uzyskane w tym trybie nie mogą być wykorzystywane przez gminę do prowadzenia działalności gospodarczej ani udostępniane innym podmiotom.

Art. 48. Udokumentowane złoża kopalini i wód podziemnych w granicach ich projektowanych stref ochronnych uwzględnia się w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Art. 49. Na podstawie zatwierdzonych dokumentacji geologicznych i ewidencji zasobów Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa sporządza corocznie krajowy bilans zasobów złóż kopalini i wód podziemnych.

Art. 50. 1. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać projekt prac geologicznych,
- 2) tryb zatwierdzania projektu prac geologicznych, o którym mowa w art. 33,
- 3) szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać dokumentacja geologiczna, w tym dokumentacja uproszczona, oraz tryb jej zatwierdzenia, a także sposób postępowania z próbkami i dokumentacjami geologicznymi,
- 4) sposób ustalania i tryb zatwierdzania kryteriów bilansowości zasobów złóż kopalini,
- 5) zakres i sposób prowadzenia ewidencji zasobów złóż kopalini.

2. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa może określić w drodze rozporządzenia:

- 1) przypadki, w których niezbędne jest sporządzenie innej dokumentacji geologicznej niż określona w niniejszym rozdziale, szczegółowe wymagania, jakim powinna odpowiadać taka dokumentacja, oraz zasady postępowania z nią,
- 2) sposób i zakres wykonywania obowiązku określonego w art. 47 ust. 5.

Dział III

WYDOBYWANIE KOPALIN

Rozdział 1

Obszar i teren górniczy

Art. 51. 1. Obszar górniczy wyznacza się dla każdej kopaliny, chociażby złoża różnych kopalini występowały w bezpośrednim sąsiedztwie.

2. Obszar górniczy może obejmować część złoża, jeżeli nie zagraża to prawidłowemu wykorzystaniu złoża.

3. Podstawą wyznaczenia obszaru górniczego jest dokumentacja geologiczna.

Art. 52. 1. Rejestr obszarów górniczych prowadzi Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

2. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego określi sposób prowadzenia rejestru obszarów górniczych oraz zakres i sposób udostępniania danych zawartych w tym rejestrze.

Art. 53. 1. Dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego w trybie określonym odrębnymi przepisami, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej.

2. Plan, o którym mowa w ust. 1, powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu:

- 1) wykonania uprawnień określonych w koncesji,
- 2) zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego,
- 3) ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych.

3. Plan, o którym mowa w ust. 1, może w szczególności wyznaczać filar ochronny, w granicach którego, ze względu na ochronę oznaczonych dóbr, wydobywanie kopalini nie może być prowadzone albo może być dozwolone tylko w sposób zapewniający ochronę tych dóbr.

4. Koszty sporządzenia projektu planu, o którym mowa w ust. 1, ponosi przedsiębiorca.

5. Projekt planu, o którym mowa w ust. 1, wymaga uzgodnienia z właściwym organem państwowego nadzoru górniczego.

6. Jeżeli nie przewiduje się ujemnych wpływów na środowisko, można odstąpić od sporządzania planu, o którym mowa w ust. 1, dla terenu górniczego utworzonego w związku z wydobywaniem kopalini pospolitych.

Rozdział 2

Projekt zagospodarowania złoża

Art. 54. Przed przystąpieniem do wydobywania kopalini przedsiębiorca, na podstawie dokumentacji geologicznej oraz warunków określonych w koncesji, zgodnie z planem, o którym mowa w art. 53, sporządza projekt zagospodarowania złoża.

Art. 55. 1. Projekt zagospodarowania złoża powinien zapewniać:

- 1) ochronę złóż kopalini, w tym kopalini towarzyszących i pierwiastków śladowych występujących w złożu, zwłaszcza przez ich kompleksowe i racjonalne wykorzystanie,
- 2) stosowanie technologii eksploatacji ograniczających ujemny wpływ na środowisko.

2. Projekt zagospodarowania złoża wymaga zatwierdzenia, w drodze decyzji, przez organ koncesyjny.

3. Projekt zagospodarowania złoża kopalini pospolitej może być sporządzany w formie uproszczonej.

4. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać projekt zagospodarowania złoża, w tym projekt sporządzony w formie uproszczonej.

Art. 56. 1. Jeżeli dokumentacja geologiczna, na podstawie której sporządzono projekt zagospodarowania złoża,

została zmieniona na skutek okoliczności określonych w art. 46 ust. 1, przedsiębiorca aktualizuje ten projekt.

2. Zmiana projektu zagospodarowania złoża wymaga zatwierdzenia w drodze odrębnej decyzji.

Rozdział 3

Budowa obiektów zakładu górniczego

Art. 57. Do projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych zakładu górniczego stosuje się przepisy prawa budowlanego, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 58. 1. Do obiektów budowlanych zakładu górniczego zalicza się:

- 1) budynki:
  - a) maszyn wyciągowych,
  - b) nadszybia,
  - c) stacji odmetanowania,
  - d) stacji wentylatorów,
- 2) ujęcia wód leczniczych, termalnych i solanek,
- 3) szybowe wieże wyciągowe,
- 4) urządzenia odwiertów na powierzchni oraz rurociągi związane z ruchem zakładu górniczego,
- 5) urządzenia podszadkowe,
- 6) składy materiałów wybuchowych,
- 7) obiekty i urządzenia służące wydobywaniu kopalin metodą odkrywkową lub otworów wiertniczych,
- 8) obiekty i urządzenia przeróbcze.

2. Minister Przemysłu i Handlu, w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Przestrzennej i Budownictwa oraz Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego, może zaliczyć do obiektów budowlanych zakładu górniczego inne obiekty tego zakładu niż wymienione w ust. 1.

Art. 59. 1. Nadzór nad budową, utrzymaniem i rozbiórką obiektów budowlanych zakładu górniczego sprawują organy specjalistycznego nadzoru budowlanego w dziedzinie górnictwa.

2. Organem specjalistycznego nadzoru budowlanego w dziedzinie górnictwa jest właściwy organ państwowego nadzoru górniczego.

Art. 60. Właściwy organ państwowego nadzoru górniczego wydaje pozwolenie na budowę i rozbiórkę obiektów budowlanych zakładu górniczego oraz dopuszcza te obiekty do użytkowania.

Art. 61. Do działalności regulowanej przepisami niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego.

Art. 62. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do remontu obiektów budowlanych zakładu górniczego.

Rozdział 4

Ruch zakładu górniczego

Art. 63. Ruch zakładu górniczego odbywa się na podstawie planu ruchu, zgodnie z zasadami techniki górniczej.

Art. 64. 1. Na podstawie warunków określonych w koncesji, ustaleń planu, o którym mowa w art. 53, oraz projektu zagospodarowania złoża przedsiębiorca sporządza plan ruchu dla każdego zakładu górniczego.

2. Plan ruchu zakładu górniczego określa szczegółowe przedsięwzięcia niezbędne w celu zapewnienia:

- 1) bezpieczeństwa powszechnego,
- 2) bezpieczeństwa pożarowego,
- 3) bezpieczeństwa i higieny pracy pracowników zakładu górniczego,
- 4) prawidłowej i racjonalnej gospodarki złożem,
- 5) ochrony środowiska wraz z obiektami budowlanymi,
- 6) zapobiegania szkodom i ich naprawiania.

3. Plan ruchu zakładu górniczego wydobywającego kopalinę pospolitą może być sporządzony w formie uproszczonej.

4. Plan ruchu zakładu górniczego podlega zatwierdzeniu, w drodze decyzji, przez właściwy organ państwowego nadzoru górniczego.

5. Wydanie decyzji, o której mowa w ust. 4, wymaga uprzedniego przedłożenia przez przedsiębiorcę opinii właściwego organu samorządu terytorialnego. Niewyrażenie opinii w terminie 14 dni od doręczenia wniosku o wydanie opinii uważa się za brak zastrzeżeń do treści planu ruchu.

6. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z Ministrem Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa określi:

- 1) szczegółowe wymagania, jakim powinien odpowiadać plan ruchu zakładu górniczego, w tym plan ruchu sporządzany w formie uproszczonej,
- 2) tryb zatwierdzania oraz okresy, na jakie mają być sporządzane plany ruchu.

Art. 65. 1. W razie zmiany naturalnych lub technicznych warunków wydobywania kopaliny, plan ruchu zakładu górniczego może ulec zmianie.

2. Zmiana planu ruchu następuje w trybie przewidzianym dla jego zatwierdzenia.

Art. 66. W razie powstania zagrożenia życia, zdrowia ludzkiego, nadzwyczajnego zagrożenia środowiska lub bezpieczeństwa zakładu górniczego, należy niezwłocznie wstrzymać ruch zakładu górniczego w całości lub w części do czasu usunięcia zagrożenia.

Art. 67. 1. Jeżeli wyniknie potrzeba natychmiastowego odstąpienia od zatwierdzonego planu ruchu ze względu na zagrożenie bezpieczeństwa zakładu górniczego lub bezpieczeństwa powszechnego, przedsiębiorca może odstąpić od tego planu. Kierownik ruchu zakładu górniczego

jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić właściwy organ państwowego nadzoru górniczego celem uzyskania zgody na odstępianie od planu ruchu. W razie odmowy udzielenia zgody, dalszy ruch zakładu górniczego może być prowadzony tylko zgodnie z zatwierdzonym planem.

2. W razie czasowego zaniechania działalności wydobywczej wskutek okoliczności, o których mowa w ust. 1, przedsiębiorca jest zobowiązany zabezpieczyć wyrobiska górnicze oraz obiekty i urządzenia zakładu górniczego.

Art. 68. 1. Ruch zakładu górniczego może się odbywać tylko pod kierownictwem i dozorem osób posiadających odpowiednie kwalifikacje.

2. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje wymagane od osób wymienionych w ust. 1, tryb stwierdzania kwalifikacji, wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem tych kwalifikacji oraz sposób uiszczania opłat.

Art. 69. 1. Przedsiębiorca jest zobowiązany posiadać dokumentację mierniczo-geologiczną i uzupełniać ją w miarę postępu robót górniczych.

2. Przedsiębiorca jest zobowiązany nieodpłatnie udostępnić właściwym organom dokumentację mierniczo-geologiczną w zakresie niezbędnym do wykonywania ich zadań.

3. Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, w porozumieniu z Ministrem Gospodarki Przemysłowej i Budownictwa, Ministrem Przemysłu i Handlu oraz Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego, ustala rodzaj dokumentacji mierniczo-geologicznej, o której mowa w ust. 1, sposób i terminy sporządzania i uzupełniania tej dokumentacji oraz zakres obowiązków, o których mowa w ust. 2.

4. Jeżeli przedsiębiorca nie dopełni obowiązków, o których mowa w ust. 1, lub nie dokonuje pomiarów wynikających z przepisów wydanych na podstawie ust. 3, właściwy organ państwowego nadzoru górniczego może nakazać sporządzenie albo uzupełnienie pomiarów lub dokumentacji mierniczo-geologicznej przez uprawnioną osobę, na koszt tego przedsiębiorcy.

Art. 70. 1. Osobami uprawnionymi do sporządzania dokumentacji mierniczo-geologicznej są miernicy górniczy i geolog górniczy.

2. Do sporządzania dokumentacji mierniczo-geologicznej dla kopalni pospolitych są uprawnione także osoby posiadające kwalifikacje do sporządzania dokumentacji geologicznej, stwierdzone na podstawie art. 31.

3. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego określi, w drodze rozporządzenia, kwalifikacje wymagane od osób wymienionych w ust. 1, tryb stwierdzania kwalifikacji, wysokość opłat związanych ze stwierdzaniem tych kwalifikacji oraz sposób uiszczania opłat.

Art. 71. Nadzór i kontrolę działalności służby mierniczo-geologicznej w zakresie pomiarów i innych czynności,

wykonywanych na potrzeby zakładu górniczego, sprawują właściwe organy państwowego nadzoru górniczego.

Art. 72. Przedsiębiorca jest zobowiązany na bieżąco prowadzić ewidencję zasobów złoża.

Art. 73. 1. Przedsiębiorca jest zobowiązany w szczególności:

- 1) rozpoznawać zagrożenia związane z ruchem zakładu górniczego i podejmować środki zmierzające do zapobiegania i usuwania tych zagrożeń,
- 2) posiadać odpowiednie środki materialne i techniczne oraz właściwie zorganizowane służby ruchu dla zapewnienia bezpieczeństwa pracowników i bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego,
- 3) prowadzić ewidencję osób przebywających w zakładzie górniczym.

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu, określi kryteria oceny zagrożeń naturalnych oraz tryb zaliczania złóż, ich części lub wyrobisk górniczych do poszczególnych stopni zagrożeń. W odniesieniu do zagrożeń radiacyjnych Prezes Wyższego Urzędu Górniczego działa również w porozumieniu z Prezesem Państwowej Agencji Atomistyki.

Art. 74. Przedsiębiorca jest zobowiązany przeszkolić pracowników zakładu górniczego w zakresie znajomości przepisów regulujących bezpieczne wykonywanie pracy w zakładzie górniczym i nie może zatrudnić pracownika, który nie wykazał się dostateczną znajomością tych przepisów.

Art. 75. 1. Przedsiębiorca powinien:

- 1) posiadać zorganizowane ratownictwo górnicze,
- 2) zapewnić stałą możliwość udziału w akcji ratowniczej specjalistycznych służb Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego.

2. Właściwy organ państwowego nadzoru górniczego, w uzgodnieniu z Centralną Stacją Ratownictwa Górniczego, może nakazać przedsiębiorcy dokonanie koniecznych zmian w organizacji i wyposażeniu ratownictwa górniczego, a także zwolnić przedsiębiorcę z obowiązku określonego w ust. 1 w całości lub w części, jeżeli zezwalają na to warunki bezpieczeństwa pracy.

Art. 76. Przedsiębiorca jest zobowiązany do udzielenia pomocy innemu zakładowi górniczemu w razie wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa pracowników lub ruchu tego zakładu.

Art. 77. 1. Kto spostrzeże zagrożenie dla ludzi lub ruchu zakładu górniczego albo uszkodzenie lub nieprawidłowe działanie urządzeń tego zakładu, jest zobowiązany niezwłocznie ostrzec osoby zagrożone, podjąć dostępne mu środki w celu usunięcia niebezpieczeństwa oraz zawiadomić o niebezpieczeństwie najbliższą osobę kierownictwa lub dozoru ruchu.

2. W razie powstania stanu zagrożenia życia lub zdrowia pracowników zakładu górniczego, należy niezwłocznie wstrzymać prowadzenie robót w strefie zagrożenia i wycofać pracowników w bezpieczne miejsce.

3. Kierownik ruchu zakładu górniczego jest zobowiązany niezwłocznie zawiadomić właściwy organ państwowego nadzoru górniczego o zaistniałym wypadku oraz o każdym zagrożeniu dla życia, zdrowia ludzkiego lub bezpieczeństwa powszechnego.

Art. 78. 1. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego określi, w drodze rozporządzenia, sprawy:

- 1) bezpieczeństwa i higieny pracy oraz prowadzenia ruchu w poszczególnych rodzajach zakładów górniczych,
- 2) specjalistycznego zabezpieczenia przeciwpożarowego związanego z ruchem poszczególnych rodzajów zakładów górniczych,
- 3) organizacji, zadań i wyposażenia ratownictwa górniczego przedsiębiorcy i podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górniczym oraz prowadzenia akcji ratowniczych,
- 4) nabywania, przechowywania i używania środków strażackich w zakładach górniczych oraz trybu postępowania w tych sprawach,
- 5) stanowisk w ruchu zakładu górniczego, innych niż wymienione w art. 68 i w art. 70 ust. 1, które wymagają szczególnych kwalifikacji, rodzaju kwalifikacji, trybu ich stwierdzania, wysokości opłat związanych ze stwierdzeniem kwalifikacji oraz sposobu ich uiszczania.

2. Przepisy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 4, Minister Przemysłu i Handlu wydaje także w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Art. 79. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do podmiotów wykonujących w zakresie swej działalności zawodowej powierzone im czynności w ruchu zakładu górniczego.

Rozdział 5

Likwidacja zakładu górniczego

Art. 80. W razie likwidacji zakładu górniczego przedsiębiorca jest zobowiązany:

- 1) zabezpieczyć lub zlikwidować wyrobiska górnicze oraz obiekty i urządzenia zakładu górniczego,
- 2) zabezpieczyć nie wykorzystaną część złoża kopaliny,
- 3) zabezpieczyć sąsiednie złoża kopaliny,
- 4) przedsięwziąć niezbędne środki chroniące wyrobiska sąsiednich zakładów górniczych,
- 5) przedsięwziąć niezbędne środki w celu ochrony pozostałych elementów środowiska.

Art. 81. 1. Do likwidacji zakładu górniczego stosuje się odpowiednio przepisy o ruchu zakładu górniczego.

2. Plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego powinien w szczególności przewidywać sposób wykonania obowiązków określonych w art. 80.

3. Plan ruchu likwidowanego zakładu górniczego wymaga uzgodnienia z właściwym organem samorządu terytorialnego.

4. Jeżeli wymagają tego okoliczności przewidziane w art. 80, organ państwowego nadzoru górniczego może nakazać stosowanie przepisów niniejszego rozdziału do likwidacji oznaczonej części zakładu górniczego.

Art. 82. W uzasadnionych przypadkach koszty wykonania obowiązków określonych w art. 80 mogą być pokryte z zabezpieczenia ustalonego w koncesji.

Dział IV

WYNAGRODZENIE ZA USTANOWIENIE UŻYTKOWANIA GÓRNICZEGO OPŁATY

Art. 83. 1. Wysokość i sposób uiszczania wynagrodzenia za użytkowanie górnicze określa umowa, o której mowa w art. 10 ust. 1.

2. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, może być uiszczane jednorazowo lub w ratach.

3. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, stanowi dochód Skarbu Państwa.

Art. 84. 1. Przedsiębiorca wydobywający kopalinę oraz przedsiębiorca wydobywający surowiec mineralny z odpadów po robotach górniczych lub procesach wzbogacania kopaliny uiszcza opłatę eksploatacyjną.

2. Opłatę eksploatacyjną wymierza organ koncesyjny.

3. Opłatę eksploatacyjną wymierza się w zależności od ilości wydobytej kopaliny albo surowca mineralnego. Jeżeli wydobyta kopalina przed wprowadzeniem jej do obrotu rynkowego wymaga poddania przeróbce, opłatę wymierza się od ilości surowca uszlachetnionego lub wzbogaconego.

4. Stawka opłaty eksploatacyjnej nie może być wyższa niż 10% ceny sprzedaży kopaliny albo surowca.

5. Opłata eksploatacyjna może być podwyższona w razie eksploatacji złoża o szczególnie korzystnych warunkach geologiczno-górniczych.

6. Opłata eksploatacyjna może być obniżona po zasięgnięciu opinii zarządu właściwej gminy w razie:

- 1) stosowania technologii eksploatacji zapobiegających ujemnym wpływom na środowisko oraz obiekty i urządzenia,
- 2) wydobywania kopaliny towarzyszących i współwystępujących użytecznych pierwiastków śladowych,
- 3) szczególnie trudnych warunków geologicznych i górniczych eksploatowanego złoża.

7. Obniżenie albo podwyższenie opłaty eksploatacyjnej nie może przekraczać 50% stawki, o której mowa w ust. 4.

8. W sprawach, o których mowa w ust. 5—7, rozstrzyga w drodze decyzji organ koncesyjny. Jeżeli gmina zgłosi swój

udział w postępowaniu w sprawach, o których mowa w ust. 5, przysługują jej prawa strony.

Art. 85. 1. Przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na działalność inną niż określona w art. 84 ust. 1, uiszcza opłatę w zależności od rodzaju prowadzonej działalności, wielkości powierzchni objętej koncesją, czasu, na jaki koncesja została wydana, i przy uwzględnieniu stopnia szkodliwości prowadzonej działalności dla środowiska.

2. Wysokość opłaty, o której mowa w ust. 1, ustala się w koncesji.

Art. 86. 1. Opłaty, o których mowa w art. 84 i 85, stanowią w 60% dochód gminy, na terenie której jest prowadzona działalność objęta koncesją, w 40% natomiast dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jeżeli działalność ta prowadzona jest na terenie więcej niż jednej gminy, opłaty stanowią dochód tych gmin: w przypadkach określonych w art. 84 proporcjonalnie do ilości wydobytej kopaliny albo surowca mineralnego, a w przypadkach określonych w art. 85 proporcjonalnie do wielkości przestrzeni objętej działalnością.

2. Jeżeli działalność, o której mowa w art. 84 i 85, prowadzona jest w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, opłaty z tego tytułu stanowią dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stawki opłat, o których mowa w art. 84, oraz tryb wymierzania i pobierania opłat, o których mowa w art. 84 i art. 85.

Art. 87. Do opłat, o których mowa w art. 84 i art. 85, stosuje się przepisy o zobowiązaniach podatkowych, z tym że określone w nich uprawnienia Ministra Finansów i organów podatkowych przysługują odpowiednio organom koncesyjnym.

Dział V

STOSUNKI SĄSIEDZKIE I ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA SZKODY

Art. 88. 1. Jeżeli cudza nieruchomość lub jej część jest niezbędna do wykonywania działalności regulowanej ustawą, przedsiębiorcy służy roszczenie o ograniczenie prawa własności tej nieruchomości lub jej części za wynagrodzeniem. Jeżeli na skutek ograniczenia tego prawa nieruchomość lub jej część nie nadaje się do wykorzystania na dotychczasowe cele, podlega na wniosek właściciela wykupowi.

2. Ograniczenie prawa własności może nastąpić na czas oznaczony.

Art. 89. Przedsiębiorca jest uprawniony do bezpłatnego korzystania z wody kopalnianej na potrzeby zakładu górniczego.

Art. 90. 1. W razie zagrożenia bezpieczeństwa życia lub zdrowia ludzkiego, bezpieczeństwa zakładu górniczego

i jego ruchu oraz urządzeń użyteczności publicznej w związku z ruchem zakładu górniczego, właściwy organ państwowego nadzoru górniczego może wydać decyzję zezwalającą na zajęcie nieruchomości na czas niezbędny do usunięcia zagrożenia i jego skutków.

2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, określa nieruchomość podlegającą zajęciu, cel zajęcia nieruchomości oraz datę i czas trwania zajęcia. Decyzja ta podlega natychmiastowemu wykonaniu.

3. Właścicielowi przysługuje odszkodowanie za szkody wyrządzone wskutek zajęcia nieruchomości.

Art. 91. 1. Właściciel nie może sprzeciwić się zagrożeniom spowodowanym ruchem zakładu górniczego, jeżeli ruch ten odbywa się zgodnie z zasadami określonymi w ustawie. Może żądać naprawienia wyrządzonej tym ruchem szkody zgodnie z przepisami tej ustawy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do innych podmiotów zagrożonych ruchem zakładu górniczego.

3. Jeżeli nie zachodzą okoliczności przewidziane w ust. 1 i 2, przedsiębiorca odpowiada za szkodę według zasad określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 92. Do naprawiania szkód, o których mowa w art. 91 ust. 1 i 2, stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego, o ile ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 93. 1. Jeżeli nie można ustalić, kto wyrządził szkodę, odpowiada za nią przedsiębiorca, który w chwili ujawnienia się szkody jest uprawniony do wydobywania kopaliny w granicach obszaru górniczego.

2. Jeżeli szkoda nastąpiła także z innych przyczyn niż ruch zakładu górniczego, odpowiedzialność przedsiębiorcy i innych osób jest solidarna.

3. Solidarna jest również odpowiedzialność przedsiębiorcy oraz podmiotów trudniących się zawodowo wykonywaniem powierzonych im przez tego przedsiębiorcę czynności.

Art. 94. 1. Naprawienie szkody powinno nastąpić przez przywrócenie stanu poprzedniego.

2. Przywrócenie stanu poprzedniego może nastąpić przez dostarczenie gruntów, obiektów budowlanych, urządzeń, lokali, wody lub innych dóbr tego samego rodzaju.

3. Naprawienie szkody w gruntach rolnych i leśnych następuje w drodze rekultywacji, zgodnie z przepisami o ochronie tych gruntów.

4. Obowiązek przywrócenia stanu poprzedniego ciąży na przedsiębiorcy.

Art. 95. 1. Jeżeli nie jest możliwe przywrócenie stanu poprzedniego lub koszty tego przywrócenia rażąco przekraczałyby wielkość poniesionej szkody, naprawienie szkody następuje przez zapłatę odszkodowania.

2. Jeżeli poszkodowany poniósł nakłady na naprawienie szkody, odszkodowanie ustala się w wysokości odpowiadającej wartości uzasadnionych nakładów. Przepis ten nie narusza postanowień ust. 1.

3. W uzasadnionych przypadkach odszkodowanie może być wypłacone z zabezpieczenia ustalonego zgodnie z art. 17.

Art. 96. W razie braku przedsiębiorcy odpowiedzialnego za szkodę albo jego następcy prawnego, roszczenia określone niniejszym działem przysługują przeciwko Skarbowi Państwa.

Art. 97. 1. W sprawach o naprawienie szkód uregulowanych przepisami niniejszego działu orzekają sądy powszechne.

2. Sądowe dochodzenie roszczeń jest możliwe po wyczerpaniu postępowania ugodowego. Warunek wyczerpania postępowania ugodowego jest spełniony, jeżeli przedsiębiorca odmówił zawarcia ugody albo od zgłoszenia przedsiębiorcy żądania przez poszkodowanego upłynęło 21 dni.

3. W sprawach, o których mowa w ust. 1, powód nie ma obowiązku uiszczenia kosztów sądowych. Postępowanie toczy się na koszt przedsiębiorcy, chyba że roszczenie okaże się oczywiście bezzasadne.

Art. 98. 1. W celu natychmiastowego zapobiegania szkodzie lub jej dalszym skutkom sąd może nakazać podjęcie koniecznych czynności. Jeżeli obowiązek ten obciąża powoda, sąd może nakazać przedsiębiorcy niezwłoczne wypłacenie niezbędnej kwoty pieniężnej.

2. W razie powstania szkody w postaci zaniku wody lub utraty jej przydatności, przedsiębiorca zobowiązany jest bezpłatnie dostarczać poszkodowanemu niezbędną ilość wody do czasu naprawienia szkody.

3. W sprawach uregulowanych w ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu zabezpieczającym.

Art. 99. Przepisy dotyczące naprawiania szkód stosuje się odpowiednio do zapobiegania tym szkodom.

Art. 100. Przepisy niniejszego działu stosuje się odpowiednio do odpowiedzialności za szkody spowodowane inną niż wydobywanie kopalin działalnością regulowaną ustawą.

Dział VI

ORGANY PAŃSTWOWEJ ADMINISTRACJI GEOLOGICZNEJ I NADZORU GÓRNICZEGO

Rozdział 1

Organy państwowej administracji geologicznej

Art. 101. Organami państwowej administracji geologicznej są:

- 1) Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa działający przy pomocy Głównego Geologa Kraju,
- 2) wojewodowie.

Art. 102. O ile przepis szczególny nie stanowi inaczej, do zakresu działania państwowej administracji geologicznej należy wykonywanie zadań określonych ustawą, a w szczególności:

- 1) podejmowanie decyzji niezbędnych do przestrzegania i stosowania ustawy, w tym udzielanie koncesji,
- 2) sprawowanie nadzoru i kontroli w zakresie wykonywania przez przedsiębiorcę uprawnień z tytułu koncesji,
- 3) nadzór nad projektowaniem i wykonywaniem prac geologicznych oraz prawidłowością sporządzania dokumentacji geologicznych,
- 4) bilansowanie zasobów wód podziemnych i zasobów kopalin,
- 5) gromadzenie, przetwarzanie i udostępnianie danych geologicznych,
- 6) kartowanie geologiczne.

Art. 103. 1. Wojewodowie działają jako organy pierwszej instancji w sprawach należących do właściwości państwowej administracji geologicznej, o ile nie zostały one zastrzeżone dla Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, organy państwowej administracji geologicznej właściwe do:

- 1) stwierdzania kwalifikacji osób, o których mowa w art. 31,
- 2) zatwierdzania projektów prac geologicznych, o których mowa w art. 33,
- 3) zatwierdzania dokumentacji geologicznych,
- 4) zatwierdzania kryteriów bilansowości zasobów złóż kopalin,
- 5) wyrażania zgody na przeniesienie praw do informacji uzyskanych w wyniku prowadzenia prac geologicznych.

Art. 104. Przy sprawowaniu nadzoru i kontroli pracownicy organów państwowej administracji geologicznej mają prawo wstępu do wszystkich miejsc wykonywania prac geologicznych, a jeżeli przedmiotem nadzoru i kontroli jest wykonywanie przez przedsiębiorcę uprawnień z tytułu koncesji, także do zakładów górniczych. Mogą również żądać udostępnienia niezbędnych informacji, dokumentów oraz udzielania wyjaśnień.

Art. 105. W odniesieniu do obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej organy państwowej administracji geologicznej podejmują czynności określone ustawą, działając w porozumieniu z organami administracji morskiej.

Rozdział 2

Organy państwowego nadzoru górniczego

Art. 106. 1. Organami państwowego nadzoru górniczego w odniesieniu do wydobywania kopalin podstawowych oraz kopalin pospolitych w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej są:

- 1) Prezes Wyższego Urzędu Górniczego,
- 2) dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych oraz specjalistycznych urzędów górniczych.

2. Organami państwowego nadzoru górniczego w odniesieniu do wydobywania kopalin pospolitych są:

- 1) Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa,
- 2) wojewodowie.

3. Organami państwowego nadzoru górniczego w odniesieniu do bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze oraz składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych są organy określone w ust. 1.

4. Organami państwowego nadzoru górniczego w odniesieniu do wydobywania surowców mineralnych znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopalin są organy określone w ust. 2.

Art. 107. 1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego jest centralnym organem administracji państwowej i podlega Prezesowi Rady Ministrów.

2. Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów.

3. Wiceprezesów oraz generalnych dyrektorów Wyższego Urzędu Górniczego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

4. Organizację Wyższego Urzędu Górniczego określa statut nadany przez Radę Ministrów.

Art. 108. 1. Organami administracji państwowej podległymi Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego są dyrektorzy okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych.

2. Dyrektorów i zastępców dyrektorów urzędów, o których mowa w ust. 1, powołuje i odwołuje Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

3. Prezes Rady Ministrów, w drodze rozporządzenia, tworzy i znosi okręgowe urzędy górnicze oraz ustala ich siedzibę i właściwość miejscową.

4. Prezes Rady Ministrów może tworzyć i znosić specjalistyczne urzędy górnicze, obejmujące niektóre dziedziny działalności urzędów górniczych, oraz określa ich właściwość i siedzibę.

5. Organizację okręgowych urzędów górniczych i specjalistycznych urzędów górniczych określa Prezes Wyższego Urzędu Górniczego.

Art. 109. 1. O ile przepis szczególny nie stanowi inaczej, organy państwowego nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad ruchem zakładów górniczych, a w szczególności w zakresie:

- 1) bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego,
- 2) ratownictwa górniczego,
- 3) gospodarki złożami kopalin w procesie ich wydobywania,
- 4) ochrony środowiska, w tym zapobiegania szkodom,
- 5) budowy i likwidacji zakładu górniczego.

2. W sprawach określonych w ust. 1 organami pierwszej instancji właściwymi do sprawowania nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych wydobywających kopaliny podstawowe oraz kopaliny pospolite w granicach obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej są dyrektorzy okręgowych urzędów, jeżeli sprawy te nie są zastrzeżone do właściwości Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego albo dyrektorów specjalistycznych urzędów górniczych.

3. W sprawach określonych w ust. 1 organami pierwszej instancji właściwymi do sprawowania nadzoru i kontroli nad ruchem zakładów górniczych wydobywających kopaliny pospolite są wojewodowie.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, organy państwowego nadzoru górniczego właściwe do stwierdzania kwalifikacji osób, o których mowa w art. 68 ust. 1, art. 70 ust. 1 i art. 78 ust. 1 pkt 5, oraz organy właściwe w sprawach, o których mowa w art. 75.

Art. 110. Organy państwowego nadzoru górniczego sprawują nadzór i kontrolę nad podmiotami zawodowo trudniącymi się wykonywaniem czynności ratownictwa górniczego, w zakresie przestrzegania przez te podmioty przepisów wydanych na podstawie art. 78 ust. 1 pkt 3.

Art. 111. 1. W zakresie ustalonym przepisami, o których mowa w ust. 2, maszyny, urządzenia i materiały, a także środki strzałowe oraz sprzęt strzałowy, mogą być stosowane w zakładzie górniczym tylko po dopuszczeniu ich, w drodze decyzji, przez Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje maszyn, urządzeń i materiałów oraz środków strzałowych i sprzętu strzałowego, których stosowanie w zakładach górniczych wymaga dopuszczenia, oraz tryb postępowania w tych sprawach.

Art. 112. Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli pracownikom organów państwowego nadzoru górniczego przysługuje prawo wstępu do zakładów górniczych, dostępu do urządzeń technicznych, niezbędnych informacji i dokumentów. Mogą oni żądać udzielania wyjaśnień w sprawach ruchu zakładu górniczego.

Art. 113. 1. Przy wykonywaniu nadzoru i kontroli organ państwowego nadzoru górniczego:

- 1) nakazuje usunięcie nieprawidłowości powstałych wskutek naruszenia przepisów o ruchu zakładu górniczego, zwłaszcza jeżeli stwarzają one zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska,
- 2) w razie bezpośredniego zagrożenia dla zakładu górniczego, jego pracowników, bezpieczeństwa powszechnego lub środowiska, może w całości lub w części wstrzymać ruch tego zakładu lub jego urządzeń oraz nakazać podjęcie niezbędnych środków zapobiegawczych,
- 3) może zakazać przedsiębiorcy, na czas nie przekraczający dwóch lat, powierzania określonych czynności w ruchu zakładu górniczego pracownikowi rażąco naruszającemu dyscyplinę i porządek pracy, a zwłaszcza obowiązki określone ustawą i wydanymi na jej podstawie przepisami.

2. Wniesienie odwołania od decyzji wydanej na podstawie ust. 1 nie wstrzymuje jej wykonania.

Art. 114. 1. W razie grożącego niebezpieczeństwa lub zaistnienia wypadku w zakładzie górniczym, organ państwowego nadzoru górniczego może ustalić stan faktyczny i przyczyny zagrożenia.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, organ państwowego nadzoru górniczego sprawuje nadzór nad akcją zapobiegawczą i ratowniczą, a w razie gdy uzna, że jest ona prowadzona nienależycie, może żądać zmiany jej kierownika lub objąć kierownictwo akcji.

Art. 115. 1. Przy wykonywaniu zadań wynikających z nadzoru i kontroli nad ruchem zakładu górniczego właściwy organ państwowego nadzoru górniczego może badać prawidłowość stosowanych lub przewidzianych przez przedsiębiorcę do stosowania rozwiązań technicznych.

2. Na żądanie właściwego organu państwowego nadzoru górniczego przedsiębiorca jest zobowiązany sprawdzić prawidłowość rozwiązań, o których mowa w ust. 1, w sposób określony przez ten organ.

3. Koszty czynności, o których mowa w ust. 2, obciążają przedsiębiorcę, chyba że ich żądanie było nieuzasadnione.

Art. 116. W razie stwierdzenia naruszenia warunków koncesji, organ państwowego nadzoru górniczego powiadamia o tym niezwłocznie organ koncesyjny.

Art. 117. 1. W razie zbiegu właściwości innych organów nadzoru i kontroli z właściwością organów państwowego nadzoru górniczego, z zastrzeżeniem przepisu ust. 2, wydanie decyzji dotyczącej zakładu górniczego wymaga uzgodnienia z właściwym organem państwowego nadzoru górniczego.

2. W odniesieniu do obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej art. 105 stosuje się odpowiednio.

Dział VII

PRZEPISY KARNE I KARY PIENIĘŻNE

Art. 118. 1. Kto prowadząc bez wymaganej koncesji lub wbrew warunkom w niej określonej działalność w zakresie:

- 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
- 2) wydobywania kopalin ze złóż,
- 3) bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze,
- 4) składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- 5) poszukiwania lub wydobywania surowców mineralnych, znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopalin,

wyrządza poważną szkodę w mieniu

— podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 spowoduje bezpośrednie niebezpieczeństwo poważnej szkody w mieniu

— podlega karze pozbawienia wolności do 2 lat, ograniczenia wolności albo grzywny.

3. Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się czynu określonego w ust. 1 lub ust. 2

— podlega karze pozbawienia wolności do roku, ograniczenia wolności albo grzywny.

Art. 119. Kto bez wymaganej koncesji lub wbrew warunkom w niej określonej prowadzi działalność w zakresie:

- 1) poszukiwania lub rozpoznawania złóż kopalin,
- 2) wydobywania kopalin ze złóż,
- 3) bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze,
- 4) składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych,
- 5) poszukiwania lub wydobywania surowców mineralnych znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopalin

— podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 120. Kto wykonuje, dozoruje prace geologiczne lub kieruje nimi nie posiadając wymaganych do tego kwalifikacji

— podlega karze grzywny.

Art. 121. Kto wbrew obowiązкови:

- 1) dopuszcza do prac geologicznych osoby nie posiadające wymaganych kwalifikacji,
- 2) wykonuje prace geologiczne bez zatwierdzonego projektu prac geologicznych lub niezgodnie z tym projektem,

- 3) nie zawiadamia właściwych organów o zamiarze przystąpienia do wykonywania robót geologicznych
— podlega karze grzywny.

Art. 122. 1. Kto w zakładzie górniczym wykracza przeciwko nakazom lub zakazom zawartym w przepisach wydanych na podstawie art. 78, dotyczących zagrożeń pożarowych, tąpnięciami, gazowych, pyłowych, wodnych, pozostających w związku z jazdą ludzi szybem albo w związku z nabywaniem, przechowywaniem i używaniem materiałów wybuchowych i sprzętu strzałowego w zakładach górniczych
— podlega karze aresztu albo grzywny.

2. Tej samej karze podlega, kto prowadzi ruch zakładu górniczego bez zatwierdzonego planu ruchu albo niezgodnie z tym planem, albo nie sporządza tego planu w przewidzianym terminie.

3. Jeżeli sprawca nieumyślnie dopuszcza się wykroczenia określonego w ust. 1 lub 2

— podlega karze grzywny.

4. Kto:

- 1) wykracza przeciwko innym niż określone w ust. 1 nakazom lub zakazom zawartym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 78 albo nakazom lub zakazom określonym w art. 73 ust. 1, art. 75 ust. 1, art. 76 i art. 80,
- 2) nie dopełnia obowiązku przeszkolenia pracownika zakładu górniczego w zakresie przepisów i wymagań bezpieczeństwa,
- 3) dopuszcza do wykonywania czynności wymagających szczególnych kwalifikacji w zakładzie górniczym osobę, która takich kwalifikacji nie posiada
— podlega karze grzywny.

Art. 123. Kierownik ruchu zakładu górniczego, który nie dopełnia obowiązku określonego w art. 77 ust. 3

— podlega karze aresztu albo grzywny.

Art. 124. 1. Pracownik zakładu górniczego, który po spostrzeżeniu niebezpieczeństwa zagrażającego ludziom lub ruchowi zakładu górniczego albo po stwierdzeniu uszkodzenia lub nieprawidłowości w działaniu urządzeń zakładu górniczego nie ostrzega niezwłocznie osób bezpośrednio zagrożonych i nie zawiadamia o niebezpieczeństwie osób sprawujących kierownictwo lub dozór ruchu

— podlega karze aresztu albo grzywny.

2. Karze określonej w ust. 1 podlega, kto wbrew obowiązkowi nie podejmuje dostępnych mu środków w celu usunięcia niebezpieczeństwa w zakładzie górniczym.

3. Jeżeli sprawca dopuszcza się nieumyślnie wykroczenia określonego w ust. 1 lub 2

— podlega karze grzywny.

Art. 125. Kto wykonuje czynności kierownictwa lub dozoru ruchu zakładu górniczego, czynności mierniczego górniczego lub geologa górniczego nie posiadając wymaganych do tego kwalifikacji

— podlega karze grzywny.

Art. 126. Kto nie dopełnia ciężących na nim obowiązków w zakresie sporządzania, aktualizowania i posiadania w zakładzie górniczym wymaganej dokumentacji mierniczo-geologicznej oraz w zakresie bieżącego prowadzenia ewidencji zasobów złoża

— podlega karze grzywny.

Art. 127. Orzekanie w sprawach określonych w art. 119—126 następuje na zasadach i w trybie określonych w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia.

Art. 128. 1. W razie wydobywania kopaliny bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków, organ koncesyjny wymierza prowadzącemu taką działalność karę pieniężną, w wysokości od dwukrotnej do dziesięciokrotnej wartości wydobytej kopaliny.

2. W razie prowadzenia innej niż określona w ust. 1 działalności regulowanej ustawą bez wymaganej koncesji lub z rażącym naruszeniem jej warunków, organ koncesyjny wymierza prowadzącemu taką działalność karę pieniężną.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje działalności oraz wysokości kar, o których mowa w ust. 2.

4. Do kar, o których mowa w ust. 1 i 2, stosuje się odpowiednio przepisy:

- 1) art. 84 ust. 3 i art. 86,
- 2) o zobowiązaniach podatkowych, z tym że określone w nich uprawnienia organów podatkowych przysługują organom koncesyjnym.

Dział VIII

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE I KOŃCOWE

Rozdział 1

Zmiany w obowiązujących przepisach

Art. 129. W Kodeksie cywilnym wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 143 w zdaniu drugim skreśla się wyrazy „i kopalin”;
- 2) w art. 267 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jednakże użytkownik gruntu może zbudować i eksploatować nowe urządzenia służące do wydobywania kopaliny z zachowaniem przepisów prawa geologicznego i górniczego.”

Art. 130. W Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia skreśla się „Dział XIII. Kolegia do spraw wykroczeń przy organach administracji górniczej.”.

Art. 131. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. o ustroju kolegiów do spraw wykroczeń (Dz. U. Nr 12, poz. 118, z 1972 r. Nr 49, poz. 312, z 1974 r. Nr 24, poz. 142, z 1975 r. Nr 16, poz. 91, z 1982 r. Nr 45, poz. 291, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 43, poz. 251 i z 1991 r. Nr 32, poz. 131) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w § 1 skreśla się pkt 3 i 6;
- 2) w art. 6 skreśla się § 2;
- 3) w art. 8 skreśla się § 2.

Art. 132. W ustawie z dnia 24 października 1974 r. — Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230, z 1980 r. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44, poz. 201, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222, z 1991 r. Nr 32, poz. 131 i Nr 77, poz. 335 oraz z 1993 r. Nr 40, poz. 183) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 12 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rejonowy organ rządowej administracji ogólnej może zezwolić zakładom na składowanie na gruntach przybrzeżnych, za odszkodowaniem, materiałów budowlanych i sprzętu oraz na dostęp do urządzeń wodnych i pomiarowych oraz znaków żeglugowych, jeżeli jest to niezbędne do wykonania, ustawiania, utrzymania i eksploatacji tych urządzeń i znaków.”;
- 2) w art. 44 w ust. 2 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„2. O obowiązku przekazywania nadwyżek wody orzeka organ właściwy do wydawania pozwolenia wodnoprawnego na pobór wody.”;
- 3) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. 1. Do korzystania z wód kopalnianych stosuje się przepisy ustawy.
2. Do wydobywania wód zaliczonych na podstawie prawa geologicznego i górniczego do solanek, wód leczniczych i termalnych, stosuje się przepisy tego prawa.”;
- 4) w art. 53 w ust. 2 w pkt 6 skreśla się wyrazy „żwiru, piasku i innych materiałów oraz”.

Art. 133. W ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. Nr 3, poz. 6, z 1983 r. Nr 44, poz. 201, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1989 r. Nr 26, poz. 139 i Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 i Nr 39, poz. 222, z 1991 r. Nr 77, poz. 335 i Nr 101, poz. 444 oraz z 1993 r. Nr 40, poz. 183) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) dodaje się art. 54a w brzmieniu:

„Art. 54a. Zabrania się bezzbiornikowego składowania odpadów niebezpiecznych w wyrobiskach górniczych.”;
- 2) w art. 87b w ust. 2 wyrazy „wpływy z opłat eksploatacyjnych i koncesyjnych w wysokości określonej w prawie górniczym i w prawie geologicznym.” zastępuje się wyrazami „wpływy z opłat i kar, o których mowa w art. 84, 85 i 128 ustawy — Prawo geologiczne i górnicze.”;

- 3) w art. 88c po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Środki pochodzące z opłat i kar, o których mowa w art. 83, 84 i 128 ustawy — Prawo geologiczne i górnicze, przeznaczają się na finansowanie zadań określonych w art. 87b ust. 2 w formie dotacji. Przeznaczenie środków na finansowanie prac geologicznych wymaga zasięgnięcia opinii Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, a na finansowanie potrzeb górnictwa — opinii Ministra Przemysłu i Handlu oraz Prezesa Wyższego Urzędu Górniczego.”.

Art. 134. W ustawie z dnia 26 marca 1982 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 11, poz. 79, z 1984 r. Nr 35, poz. 185, z 1988 r. Nr 24, poz. 169, z 1990 r. Nr 34, poz. 198 oraz z 1991 r. Nr 101, poz. 444, Nr 103, poz. 446 i Nr 114, poz. 494) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 skreśla się pkt 8;
- 2) w art. 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Przeznaczenia gruntów na cele nierolnicze lub nieleśne można dokonać jedynie w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.”;
- 3) skreśla się art. 24.

Art. 135. W ustawie z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości (Dz. U. z 1991 r. Nr 30, poz. 127, Nr 103, poz. 446 i Nr 107, poz. 464 oraz z 1993 r. Nr 47, poz. 212 i Nr 131, poz. 629) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 8:
  - a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) terenów górniczych — wymaga, w przypadku braku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego tego terenu, porozumienia z organem właściwym do udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny.”;
  - b) skreśla się pkt 3;
- 2) skreśla się art. 71.

Art. 136. W ustawie z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324, z 1990 r. Nr 26, poz. 149 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 31, poz. 128, Nr 41, poz. 179, Nr 73, poz. 321, Nr 105, poz. 452, Nr 106, poz. 457 i Nr 107, poz. 460 oraz z 1993 r. Nr 28, poz. 127, Nr 47, poz. 212 i Nr 134, poz. 646) w art. 11 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania kopaliny oraz surowców mineralnych znajdujących się w odpadach powstałych po robotach górniczych oraz po procesach wzbogacania kopaliny, bezzbiornikowego magazynowania substancji w górotworze oraz składowania odpadów w podziemnych wyrobiskach górniczych.”;
- 2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zasady udzielania koncesji, o których mowa w ust. 1 pkt 1, określają przepisy prawa geologicznego i górniczego.”

Art. 137. W ustawie z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. Nr 32, poz. 131) wprowadza się następujące zmiany:

1) skreśla się art. 33;

2) art. 34 otrzymuje brzmienie:

„Art. 34. Do poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania zasobów mineralnych w polskich obszarach morskich stosuje się odpowiednie przepisy prawa geologicznego i górniczego oraz przepisy dotyczące ochrony środowiska morskiego, bezpieczeństwa żeglugi i życia na morzu.”;

3) w art. 42:

a) w ust. 2 w pkt 5 dodaje się wyrazy „w zakresie nie uregulowanym przepisami prawa geologicznego i górniczego”,

b) dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Ustawa nie narusza przepisów prawa geologicznego i górniczego.”

Art. 138. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 81, poz. 351) dodaje się art. 44a w brzmieniu:

„Art. 44a. Ustawa nie narusza przepisów prawa geologicznego i górniczego.”

Art. 139. W ustawie z dnia 3 kwietnia 1993 r. o badaniach i certyfikacji (Dz. U. Nr 55, poz. 250) dodaje się art. 20a w brzmieniu:

„Art. 20a. Ustawa nie narusza przepisów prawa geologicznego i górniczego.”

Rozdział 2

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 140. Do podmiotów, które w dniu wejścia w życie ustawy prowadzą działalność regulowaną ustawą, stosuje się jej przepisy, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w ustawie.

Art. 141. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc dotychczasowe zarządzenia i decyzje o utworzeniu obszarów górniczych nie objętych koncesjami, o których mowa w art. 142.

Art. 142. 1. Pozostają w mocy koncesje wydane na podstawie przepisów, o których mowa w art. 158 pkt 1 i 3.

2. W terminie jednego roku od wejścia w życie ustawy podmioty prowadzące działalność określoną w art. 15 przedłożą właściwym organom koncesyjnym ocenę wpływu tej działalności na środowisko, sporządzoną zgodnie z wymaganiami przewidzianymi w przepisach o ochronie i kształtowaniu środowiska. Nie dotyczy to podmiotów, które przedłożyły taką ocenę po dniu 1 stycznia 1992 r.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, za zgodą właściwego organu samorządu terytorialnego, organ koncesyjny może zwolnić od obowiązku sporządzenia oceny, o której mowa w ust. 2.

4. Organy koncesyjne, w terminie półtora roku od dnia wejścia w życie ustawy, dostosują do jej wymagań koncesje, o których mowa w ust. 1. W szczególności, jeżeli według dotychczasowych przepisów nie istniał obowiązek ustanowienia obszaru i terenu górniczego, właściwy organ koncesyjny niezwłocznie uzupełni koncesję w tym zakresie.

Art. 143. Dokumentacje geologiczne, projekty badań geologicznych oraz projekty zagospodarowania złoża, zatwierdzone zgodnie z dotychczasowymi przepisami, pozostają w mocy. Organy właściwe do ich zatwierdzenia mogą, w terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy, nakazać ich zmianę lub uzupełnienie.

Art. 144. Prawa do informacji geologicznych uzyskanych przed wejściem w życie ustawy, w związku z prowadzeniem prac geologicznych finansowanych bezpośrednio lub pośrednio przez budżet państwa, przysługują Skarbowi Państwa.

Art. 145. Koszty sporządzenia projektu planu zagospodarowania przestrzennego obszaru funkcjonalnego dla terenu górniczego przedsiębiorcy, który w dniu wejścia w życie ustawy wydobywa kopalinę ze złoża, ponosi w 50% przedsiębiorca i w 50% właściwa gmina.

Art. 146. Do czasu uchwalenia planów, o których mowa w art. 53:

- 1) udzielenie zezwolenia na wzniesienie lub przebudowę w granicach terenu górniczego trwałych budowli i urządzeń nie wchodzących w skład zakładu górniczego może nastąpić tylko po uzgodnieniu z właściwym organem państwowego nadzoru górniczego; zezwolenie może być uzależnione od spełnienia warunków określonych przez ten organ,
- 2) pozostają w mocy decyzje o ustanowieniu filarów ochronnych oraz zezwolenia na eksploatację w granicach tych filarów, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 147. W terminie roku od dnia wejścia w życie ustawy plan ruchu zakładu górniczego powinien zostać sporządzony, uzupełniony lub zmieniony, stosownie do wymagań art. 64.

Art. 148. Pozostają w mocy decyzje o stwierdzeniu (zatwierdzeniu) kwalifikacji osób, wydane na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 149. Sprawy o zapobieganie i naprawę szkód górniczych, nie zakończone w dniu wejścia w życie ustawy ostatecznym orzeczeniem komisji do spraw szkód górniczych, podlegają rozpoznaniu w trybie określonym tą ustawą, jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej.

Art. 150. 1. Odwołania od orzeczeń komisji do spraw szkód górniczych w sprawach, o których mowa w art. 149, przekazuje się właściwym sądom jako drugiej instancji w tych sprawach. Do postępowania przed przekazaniem odwołania właściwemu sądowi, do terminu jego wniesienia, podstawy oraz formy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

2. Sąd, do którego przesłane zostało odwołanie, może, w uzasadnionych wypadkach na posiedzeniu niejawnym, wstrzymać natychmiastowe wykonanie orzeczenia komisji do spraw szkód górniczych.

3. Do wznowienia postępowania, uchylenia, zmiany, stwierdzenia nieważności, stwierdzenia wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa oraz wygaśnięcia ostatecznych orzeczeń komisji do spraw szkód górniczych, właściwy jest Prezes Wyższego Urzędu Górniczego. Jeżeli w wyniku tego ma nastąpić ponowne rozpatrzenie sprawy — podlega ona przekazaniu właściwemu sądowi powszechnemu.

4. Do rozpoznania skargi wniesionej do Naczelnego Sądu Administracyjnego na ostateczne orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego. W razie uchylenia przez ten sąd orzeczenia komisji do spraw szkód górniczych albo stwierdzenia jego nieważności, sprawę rozpoznaje właściwy sąd powszechny.

5. Przepisy ust. 1—4 stosuje się odpowiednio do postanowień i zarządzeń komisji do spraw szkód górniczych lub jej przewodniczącego.

6. Po wejściu w życie ustawy Prezes Wyższego Urzędu Górniczego, po porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, niezwłocznie przekazuje właściwym sądom pierwszej instancji akta spraw rozpoznawanych dotychczas przez komisje do spraw szkód górniczych.

7. Do wykonania ostatecznych orzeczeń, zarządzeń tymczasowych i ugód w sprawach zakończonych przed wejściem w życie ustawy, w których nie została wszczęta egzekucja administracyjna, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego.

Art. 151. 1. Terminy dochodzenia roszczeń o zapobieżenie szkodom górniczym oraz o ich naprawę, które powstały po zniesieniu obszaru górniczego, a przed wejściem w życie ustawy, biegną na nowo od dnia jej wejścia w życie.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy inwestor, z naruszeniem art. 37 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, został zobowiązany do zabezpieczenia przed powstaniem szkody górniczej.

3. Strona, której roszczenie o zapobieżenie szkodzie górniczej zostało ostatecznie oddalone przez komisję do spraw szkód górniczych z tym uzasadnieniem, że przed-

siębiorstwo górnicze nie ponosi odpowiedzialności na podstawie art. 50 ust. 3 pkt 1 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, albo że komisje do spraw szkód górniczych nie są właściwe do rozpoznania tego rodzaju sporów, może żądać w terminie jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ponownego rozpoznania tego roszczenia. Orzeczenie komisji do spraw szkód górniczych uznaje się w tym przypadku za niebyłe.

Art. 152. 1. Jeżeli wydane przed dniem wejścia w życie ustawy pozwolenie na budowę na obszarze górniczym, w granicach którego żaden podmiot gospodarczy nie uzyskał prawa do wydobywania kopaliny, zawiera obowiązek zabezpieczenia obiektu budowlanego przed wpływami eksploatacji górniczej, ustanowiony na podstawie art. 37 ust. 1 dekretu, o którym mowa w art. 158 pkt 1 ustawy, roszczenia o zwrot kosztów tych zabezpieczeń, na zasadach określonych ustawą, przysługują przeciwko Skarbowi Państwa.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli obowiązek zabezpieczenia został nałożony w związku z budową wykonywaną poza granicami terenu górniczego.

Art. 153. 1. W terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, Krajowa Rada Sądownictwa przedstawi Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wnioski o powołanie sędziów sądów rejonowych spośród przewodniczących komisji do spraw szkód górniczych, ich zastępców i przewodniczących zespołów orzekających zgłoszonych przez zgromadzenia ogólne sędziów w sądach wojewódzkich oraz przez Ministra Sprawiedliwości — o ile osoby te spełniają wymagania określone w art. 51 § 1 pkt 1—5 i 7 i nie zachodzą wobec nich przeszkody wymienione w art. 53 i 54 ustawy — Prawo o ustroju sądów powszechnych.

2. Stosunek pracy z przewodniczącymi komisji do spraw szkód górniczych, ich zastępcami i przewodniczącymi zespołów orzekających, których kandydatury na stanowiska sędziów nie zostały zgłoszone Krajowej Radzie Sądownictwa, oraz przewodniczącymi komisji do spraw szkód górniczych, ich zastępcami i przewodniczącymi zespołów orzekających, o których powołanie na stanowiska sędziów Krajowa Rada Sądownictwa nie przedstawiła wniosku Prezydentowi — ulega rozwiązaniu na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych.

3. Pracownicy administracyjni i obsługi komisji do spraw szkód górniczych z dniem wejścia w życie ustawy stają się pracownikami sądów rejonowych właściwych ze względu na miejsce ich zamieszkania.

4. Przewodniczący komisji do spraw szkód górniczych i ich zastępcy oraz pozostali pracownicy mianowani komisji do spraw szkód górniczych mogą, w terminie trzech miesięcy od dnia ogłoszenia ustawy, złożyć Prezesowi Wyższego Urzędu Górniczego pisemne oświadczenia o odmowie dalszego zatrudnienia. W tym przypadku stosunek pracy rozwiązuje się po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia

oświadczenia, w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego. Pracownicy komisji do spraw szkód górniczych zatrudnieni na podstawie umowy o pracę mogą, w tym samym czasie, złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu stosunku pracy albo wnioski o jego rozwiązanie za porozumieniem stron, który powinien być uwzględniony w terminie nie dłuższym niż obowiązujący w danych stosunkach okres wypowiedzenia. Rozwiązanie stosunku pracy na zasadach przewidzianych w niniejszym ustępie pociąga za sobą skutki, jakie przepisy prawa wiążą z rozwiązaniem umowy o pracę przez zakład pracy za wypowiedzeniem z powodu likwidacji zakładu pracy.

Art. 154. Z dniem wejścia w życie ustawy Minister Sprawiedliwości utworzy w Sądzie Wojewódzkim w Katowicach odrębny wydział do spraw z zakresu regulowanego prawem geologicznym i górniczym pod nazwą „Wydział Spraw Geologicznych i Górniczych”. W razie potrzeby Minister Sprawiedliwości utworzy takie wydziały w innych sądach wojewódzkich.

Art. 155. 1. Umarza się postępowanie w sprawach dotychczas prawomocnie nie zakończonych przez komisje dyscyplinarne przy urządach górniczych.

2. Zatarcie dotychczas orzeczonych kar dyscyplinarnych następuje z mocy prawa z upływem 2 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia komisji dyscyplinarnej.

Art. 156. Członkowie kolegium do spraw wykroczeń przy Wyższym Urzędzie Górniczym i przy okręgowych urządach górniczych stają się, odpowiednio do miejsca zamieszkania, członkami kolegiów do spraw wykroczeń przy sądach rejonowych.

Art. 157. 1. Sprawy, które do dnia wejścia w życie ustawy nie zostały zakończone orzeczeniem kolegium do spraw wykroczeń przy okręgowym urzędzie górniczym, przekazuje się właściwym kolegiom do spraw wykroczeń przy sądach rejonowych.

2. Sprawy, w których nie zostały rozpoznane środki zaskarżenia przez kolegium do spraw wykroczeń przy Wyższym Urzędzie Górniczym, i sprawy, w których postępowanie toczy się przed komisją orzecznictwa do spraw wykroczeń przy Prezesie Wyższego Urzędu Górniczego — przekazuje się odpowiednio właściwym sądom rejonowym i wojewódzkim.

Art. 158. Z dniem wejścia w życie ustawy tracą moc:

- 1) dekret z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1978 r. Nr 4, poz. 12, z 1984 r. Nr 35, poz. 186, z 1987 r. Nr 33, poz. 180, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 1990 r. Nr 14, poz. 89 i z 1991 r. Nr 31, poz. 128),
- 2) dekret z dnia 21 października 1954 r. o urządach górniczych (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 114),
- 3) ustawa z dnia 16 listopada 1960 r. o prawie geologicznym (Dz. U. Nr 52, poz. 303, z 1974 r. Nr 38, poz. 230, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 35, poz. 192 i z 1991 r. Nr 31, poz. 129).

Art. 159. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 153 ust. 1 i 4, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *L. Wałęsa*